

10. marts 2021
Sagsnr.: 20/07947
Klagenummer.: 1010856
DWE

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på lovliggørende dispensation i sag om nedlæggelse af dige i Holbæk Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter museumslovens § 29 a, stk. 1, jf. § 29 j, stk. 2, jf. § 29 t, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af den 16. juni 2020 om afslag på lovliggørende dispensation til nedlæggelse af dige () mellem matr. nr. .

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. museumslovens § 29 x.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven med senere ændringer.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 17. juni 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har anført, at der ikke har været et jord- eller stendige på det pågældende sted, men derimod et skel hvor der stod nogle elmaster.

Da elmasterne besværliggjorde driften, pløjede man indad mod masterne, hvorved terrænet langsomt blev højere. Denne effekt blev forstærket ved mekaniseringen i 1950'erne, hvilket resulterede i, at vilde hyld kunne vokse op i skellet. Ligeledes blev sten, der skulle fjernes fra marken, efterladt i skellet.

Endvidere har klager anført, at den tidligere ejer i forbindelse med, at elmasterne blev fjernet samtidig fjernede buskene og flyttede 5-10 sten. Den tidligere ejer pløjede efterfølgende modsat på stedet, således at jorden efter et par år var flad igen.

Klager har bemærket at den tidligere ejers beskrivelse af strækningen, kan understøttes af andre vidner.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Dige () lå i et område med dyrkede marker mellem Sønder Jernløse og Kvanløse. Diget havde et øst-vestgående forløb på ca. 208 m i skellet mellem matr. nr. .

2.2 Den påklagede afgørelse

Holbæk Kommune har den 16. juni 2020 meddelt afslag på lovliggørende dispensation til nedlæggelse af dige mellem matr. nr. .

Det fremgår af afgørelsen, at Holbæk Kommune den 10. juni 2020 modtog en ansøgning om lovliggørende dispensation til nedlæggelse af diget fra ejendommens ejer.

Holbæk Kommune har vurderet, at der er tale om et dige, der er beskyttet efter museumslovens § 29 a, idet diget fremgår af Geodatastyrelsens 4-cm kortværk fra 1977-1992, hvorfor der som udgangspunkt ikke må foretages ændringer i dets tilstand.

Holbæk Kommune har bemærket, at diget er beliggende i et dyrket landbrugsområde, som er omfattet af udpegningen særligt værdifuldt landbrugsområde, skovrejsningsområde (uønsket) samt kirkeomgivelser.

Endvidere har Holbæk Kommune bemærket, at der kun kan meddeles dispensation til nedlæggelse af diger i særlige tilfælde, og at der med denne formulering sigtes til så væsentlige samfundsmæssige interesser, at de i den

konkrete sag vil kunne tilsidesætte de bevaringsinteresser, bestemmelsen skal sikre. Kommunen har vurderet, at der i den konkrete sag ikke foreligger sådanne særlige samfundsmæssige interesser, der kan begrunde dispensation til nedlæggelse af diget.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Efter museumslovens § 29 a, stk. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger eller lignende.

Museumslovens § 29 a er en forbudsbestemmelse, hvis formål er at sikre sten- og jorddiger som kulturhistoriske spor og sikre de biologiske og landskabelige interesser, der knytter sig til digerne.

Bestemmelsen om beskyttelse af sten- og jorddiger er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1190 af 26. september 2013 om beskyttede sten- og jorddiger og lignende (digebekendtgørelsen). Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 4, at andre dige (end stendiger mv.), der er angivet på kortbladet for det pågældende område i Geodatastyrelsens kortværk Danmark (1:25.000) i den seneste reviderede udgave forud for den 1. juli 1992, er omfattet af museumslovens § 29 a.

Det aktuelle dige er angivet på det nævnte kortværk. Diget er således beskyttet efter museumslovens § 29 a. Derudover fremgår diget af lave målebordsblade (1928-1940) og høje målebordsblade (1842-1899), ligesom det kan ses i sin fulde længde på Original 1-kortet fra 1861.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at klager ikke har godtgjort, at der på den omhandlende strækning kun har været et skel, opstået på grund af pløjningen ind mod en række elmaster. Nævnet har lagt særlig vægt på, at diget fremgår af de ovennævnte kortværk, og at diget ses på luftfotos fra 1954, 1977⁴ og 1993⁵, hvorfor det ikke findes godtgjort, at diget skulle være nedlagt forud for indtrædelsen af beskyttelsen i 1992.

Efter praksis skal et dige for at være beskyttelsesværdigt ikke nødvendigvis være såvel landskabeligt som kulturhistorisk eller biologisk værdifuldt. Det er i princippet tilstrækkeligt, at diget vurderes værdifuldt i én henseende. I nævnets praksis er der navnlig lagt stor vægt på digernes kulturhistoriske værdi som udtryk for ældre tiders ejendomsstruktur og udskiftningsmønster, mv.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt til grund, at diget har en vis kulturhistorisk, biologisk og landskabelig værdi, idet det har bidraget med et afvekslende indtryk i et landskab der er præget af åbne marker. I forhold

⁴ <http://www5.kb.dk/danmarksetfraluften/images/luftfo/2011/maj/luftfoto/object1129740>.

⁵ <http://www5.kb.dk/danmarksetfraluften/images/luftfo/2011/maj/luftfoto/object1152871>.

til den biologiske værdi har diget ligget mellem markerne i nærheden af vandhuller og mose og derved haft funktion som spredningskorridor.

Efter museumslovens § 29 j, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i museumslovens § 29 a, stk. 1.

Spørgsmålet om dispensation til et allerede gennemført indgreb skal som udgangspunkt behandles, som om der var ansøgt på forhånd til at foretage det pågældende indgreb.

Det fremgår af lovens forarbejder og fast praksis, at det ikke er tilstrækkeligt til at meddele dispensation, at der er påvist driftsmæssige, økonomiske eller rekreative interesser i, at et dige fjernes. Med formuleringen, at der kun i ”særlige tilfælde” kan dispenseres fra forbuddet mod tilstandsændringer, er det angivet, at der kun sjældent kan gøres egentlige undtagelser, i hvert fald for så vidt angår så væsentlige indgreb som f.eks. nedlæggelse. Nævnets praksis for dispensation til nedlæggelse af diger i forbindelse med landbrugets drift er i overensstemmelse hermed yderst restriktiv.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke er tale om et sådant særligt tilfælde, som kan begrunde, at der meddeles dispensation i det foreliggende tilfælde. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at praksis er restriktiv og at diget, som sagen er oplyst, er nedlagt af driftsmæssige hensyn. Nævnet finder endvidere, at der ikke i sagen i øvrigt er oplyst omstændigheder, som kan begrunde, at der foreligger et særligt tilfælde.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af den 16. juni 2020 om afslag på lovliggørende dispensation til nedlæggelse af dige () mellem matr. nr. .